

Начално училище „Отец Паисий“ Плевен

ПСИХОЛОГИЧЕСКА ПОДКРЕПА В УСЛОВИЯТА НА ДИСТАНЦИОННОТО ОБУЧЕНИЕ

УТРИННА СРЕЩА

Плевен, април 2020 година

ВМЕСТО УВОД

В условията на физическа изолация и невъзможност от ежедневни игри и общуване, много е важно да не се допуска социална изолация и дезинтересирене на децата към процеса на дистанционното учене. За тях това е един нов, различен живот в среда нетипична за физиологичните им потребности.

В тази необичайна ситуация, особено много се разчита на учителя. Именно сега е необходимо във виртуална среда да предоставя знания, отношения и съпричастност, да изгражда социални и емоционални умения, да провокира децата да могат да правят своя избор, да изразяват своите чувства, емоции, преживявания, да уважават различните възможности на своите съученици, да използват умения за критическо мислене, идеи, нагласи и ценности. В тези трудни условия на физическа изолация, това е изпитание за човешката интелигентност и творческа същност.

Един от начините да се постигне психологическа подкрепа е използването на подход, свързан с изграждане на позитивна организация на класна стая във виртуалната среда. В центъра е Ученикът, с неговите чувства, емоции, лични преживявания, постижения, трудности. Тази организация се постига с дистанционно прилагане на педагогическата практика “Утринна среща”. В Утринната среща могат да участват няколко поколения – ученици и тези, които им оказват най-голямо внимание – родители и учители. По време на нейното провеждане е налице социално и емоционално учене, което свързва образователните познания със специфични други компетенции, които гарантират чувство на успех и възможности за виртуално активно общуване. И най-важното, постига се компенсаторен механизъм за активно социално общуване.

ФИЛОСОФИЯ НА УТРИННАТА СРЕЩА

СЪЗДАВАНЕ НА ОБЩНОСТ ВЪВ ВИРТУАЛНА СРЕДА

Защо е важно точно сега, точно в този момент на физическа изолация, да функционира една активна общност? Общността дава усещане за принадлежност. Членовете на общността са свързани един с друг чрез общи интереси и ценности, независимо от това, че нямат пряк физически контакт. Хората, които се чувстват част от общността държат един на друг. Работят усилено и продължително в името на групата, чувстват се значими, учат се един от друг, разширявайки както собственото знание и опит, така и знанието и опита на всички членове.

Една позитивно организирана виртуална класна стая функционира с презумпцията, че всеки има нужда да принадлежи към общността и отговорно да допринася за нея.

Утринната среща представлява дистанционно събиране на целия клас с учителя в началото на деня. Важен е избора на електронни ресурси, които могат да позволят това да се случи. Това е силно емоционален момент, когато всички деца и гости се поздравяват взаимно и с уважение. Следва кратък период на споделяне, когато едно или повече деца разказват свое лично преживяване на съучениците си. Те го изслушват внимателно и реагират с въпроси и коментари. Цялата група участва в кратка групова дейност, благоприятна за изграждане на екип и най-често имаща за цел да затвърди дадено познавателно умение, но без състезателен характер. Чрез класните новини се съобщават значими и важни за общността събития или предстоящи задачи.

Утринната среща традиционно се състои от четири основни компонента:

Поздрав. Първият компонент е приветствие към всички присъстващи във виртуалната стая. Децата се обръщат един към друг по име, което помага за установяване на приятелски и приобщаващ дух. Поздравът допринася за установяване на спокоен и вежлив тон.

Споделяне. По време на споделянето детето разказва за свои вълнуващи позитивни преживявания. Позитивното споделяне е възможност за изграждане на умения, които позволяват на участниците да станат уверени говорители и слушатели. Слушателите използват отворени въпроси, за да получат по-пълна информация.

Групова дейност. Тя има за цел да помогне за сплотяването на групата чрез песни, игри и дейности, които са кратки и приятни. Несъстезателните игри и дейности зачитат индивидуалните нива на умения и компетентности на всеки участник. Тази групова дейност обикновено е свързана с учебната дейност или с текуща тема, върху която се работи.

Класните новини са послание, което създава очаквания за ученето през деня или за по-дълъг период от време. Дава възможност за разсъждения върху него и това, което ще се случва през следващите дни. Тази част на Утринната

среща помага на децата да упражняват формираните до този момент умения и компетентности.

КАКВО СА ИЗГУБИЛИ ДЕЦАТА И КАКВО ИМ ЛИПСВА?

1. Децата имат нужда от уважение и внимание.

ПОЗДРАВ

Всеки учител може да избере свой начин за приканване на Утринна среща – пускане на музика в определен час, изпяване на песни и т.н. Начини, които подсказват на учениците, че е време да се подготвят за визуална среща във виртуална среда. В зависимост от възрастта им може да се използват един или повече предсказуеми сигнали.

Поздравът приветства всички във виртуалната стая чрез предаване в определена от учителя последователност на някакво вербално или невербално послание. Всяко дете се обръща към останалите с уважение, по име и установява приятелски и приобщаващ тон. Децата се учат, че са значими и помагат на другите деца да се чувстват по същия начин.

Поздравът е важен компонент при който учителят или определеният да поздрави започва със специфично приветствие, като например: “Добро утро, Деси, радвам се, че си тук и че те виждам толкова добре!” Поздравите се предават последователно, като всеки участник се приветства поотделно по име.

Когато поздравът се предава от участник на участник, децата повтарят поведението моделирано от учителя. Той трябва да използва широко разнообразие от забавни, ангажиращи, уважителни и авторитетни приветствия - поздрави на различни езици, игриво вмъкване на описателни прилагателни, използване на вербални и невербални модели, кодове, песни и др. Въвеждането на всеки отделен поздрав е необходимо да бъде планирано от учителя по начин, който да отразява опита, уменията и компетентностите на децата.

Пример: Дейност “Слънце”

Описание: Участниците се приканват да погледнат през прозореца. Виждат слънцето /представят си/. Лъчите му съответстват на броя на участниците във виртуалната среда. Всеки участник е светъл лъч. Последователно се поздравяват. Дейността приключва /слънцето изгрява/, когато и последният лъч /участник/ е отправил своя поздрав, т.е. всички участници са се поздравили и усмивките греят на лицата им.

Обобщение: Поздравът е първият компонент на Утринната среща. Когато учителите провеждат Утринна среща за първи път във виртуална среда е важно поздрав да се води от учителя и да последва кратка дискусия за това: Как се чувстваме? Какво ни е настроението сега? В зависимост от възрастта на учениците и опита, който имат с тази педагогическа практика, учителите могат да променят количеството информация за нея. Моделира се поведение,

което искаме да наблюдаваме в ежедневието. На поздрава се отговаря с подходящо позитивно поведение.

2. Децата имат нужда да говорят.

СПОДЕЛЯНЕ

По време на споделянето детето разказва за свои вълнуващи позитивни преживявания. Много е важно разказа на детето наистина да е позитивен. Учителят внимателно трябва да „контролира“ това. Участниците задават въпроси към споделящия и правят коментари. По този начин учениците научават за другите и позволяват на другите да научат за тях. Споделянето развива у децата умения да се изразяват с лекота пред ученици и възрастни. Тази практика им осигурява опит да изпитват по-голямо внимание насочено към тях. Те се опознават на лично равнище и преодоляват социални бариери. Придобиват умения да слушат/изслушват.

Пример: Дейност “Любим предмет/играчка”

Описание: Учениците показват на камерата любим предмет/играчка за която искат да разкажат. Групата заедно избира две до три деца, които да споделят.

В края на дейността поздравяват с ръкопляскане.

Обобщение: В условията на физическа невъзможност за общуване, децата изживяват всяка нова дейност като събитие. За тях всичко е непознато има силно въздействие. Когато за пръв път се преживява нещо, то остава силен и незабравим спомен. Успехите, които постигат също имат голямо значение. Затова учителят е необходимо да се стреми да провокира Споделянето да е вълнуващо и емоционално преживяване. Тъй като е лимитирано във времето трябва да осигурява позитивни чувства във всички участниците в утринната среща. Въпросите и коментарите следва да провокират мисленето и да формират умения за дискусия. Така децата позволяват на другите да ги опознаят, поемат отговорност за добро поведение, а така също моделират активно умения за слушане. И най-вече децата се ангажират в съдържателни дискусии и имат възможност да задават въпроси, провокиращи мисленето, чувствата, емоциите.

3. Децата имат нужда да са заедно, да играят, да се забавляват.

ГРУПОВА ДЕЙНОСТ

Целта на Груповата дейност е да се постигне сплотяване на класа. Дейностите и задачите не трябва да имат състезателен характер, а да са кооперативни (съвместни) и да зачитат индивидуалните равнища на умения, компетентности и интереси на децата. Дейностите и игрите се явяват като предизвикателства към уменията за творческо мислене на учениците в обстановка на виртуалност. Основната им цел е да носят удоволствие и да изграждат чувство за общност. Учителите могат да използват следните похвати:

- Да насърчават децата да се смеят и да се забавляват;

- Да насърчават сътрудничеството и груповото решаване на проблеми;
- Да подпомагат познавателната обучителна дейност във виртуална среда.

Когато планират групова дейност, учителите е необходимо да планират разнообразни дейности, които имат ключови групи умения и компетентности и придобиват своя идентичност в контекста на отделните учебни предмети:

- Езикова компетентност;
- Математическа компетентност;
- Боравене с информация;
- Комуникативни умения;
- Социална и емоционална компетентност;
- Изграждане на физическа координация, сръчност и издръжливост;
- Експериментиране и работа по проекти;
- Критическо мислене и решаване на проблеми.

При подбора на дейности учителите трябва да се съобразяват:

- С текущите теми от учебното съдържание;
- С теми, които интересуват децата;
- С опита за провеждане на групови дейности във виртуална среда.

Дейностите и игрите въведени във виртуална среда се различават съществено по сложност и количество от тези, които учениците изпълняват, когато са на училище. В тази обстановка учителите би следвало да избират дейности, които са с отворен край и изграждат доверие и самоконтрол.

Пример: Дейност “Баба, дядо, внучка, магаренце с каручка”.

Описание: Всеки от участниците получава роля на герой от приказката “Дядо, баба, внучка, магаренце с каручка” (вж. приложение № 1). Учителят разказва приказката и при споменаване на героя, участникът, който има тази роля бързо се изправя и сяда. Желателно е разказвачът по-често да повтаря героите, с цел да се развият участниците и да се подобри емоционалния тонус. Приказката е с отворен край и предполага продължаване на дейността чрез героите, ролева игра, дописване на приказката.

Обобщение: В тази трудна ситуация, компонентът Групова дейност издига ролята на човешките ценности в общността чрез наблягане върху сътрудничеството, приобщаването и равноправното участие. Съвместните игри и дейности показват силните страни на участниците в името на цялата група. Груповата дейност насърчава езиковата компетентност, позволява социално и познавателно развитие, създава възможности децата да се учат от грешки и адекватно да реагират в житейски ситуации. Когато планира, учителят трябва да предвижда разнообразие от дейности, които да включват действия и движения, езикова практика и експерименти в домашни условия. При подбора е необходимо да има предвид и текущите теми от учебната програма, подходящи за дистанционното обучение или теми, които интересуват децата.

4. Децата са любопитни.

КЛАСНИ НОВИНИ

Основната цел на Класните новини е да дават информация. Те включват кратко, директно послание, което да достигне до всеки. Освен това се използват и кратки вербални съобщения, разнообразни задачи от интернет-пространството, календар, информация за времето и др.

Класните новини стимулират развитието на практики, като предлагат открита споделена писмена и устна информация в електронна форма. Провокират интерес и възлагат отговорности на всеки ученик. Състоят се от следните компоненти:

- Съобщение или информация за текуща тема от учебното съдържание;
- Тема за дискусия;
- Информация за специфичните задачи или отговорности за деня; специални обяви.

Класните новини помагат на децата да упражняват различни познавателни умения и компетентности във виртуална среда. Дават им възможности да си помагат взаимно със стратегии за учене и оказват емоционална подкрепа. Позволяват на децата да прилагат на практика редица умения в тяхната самостоятелна работа или когато работят със съученици над образователно-познавателни предизвикателства. Децата участват дистанционно с четене, писане, решаване на математически задачи, разработване на проекти, формулиране и решаване на проблеми, използват критическо мислене.

Пример: Дейност “Тематично планиране на тема: Основни органи на човешкото тяло – 3 клас”.

Описание: Учениците получават информация за предстоящо дистанционно тематично обучение. Информацията е представена в схематичен вид /Приложение № 2/. Избира се стратегия за представяне на крайният продукт.

Обобщение: Класните новини включват електронно послание, често подготвено от учителя като информира учениците за техния ден, запознава ги с работата и свързва новата информация със стар опит. Новините помагат на децата да упражняват умения, които подпомагат тяхното развитие. Тази част на Утринната среща осигурява чудесно въведение към работата за деня.

ОБОБЩЕНИЕ

Утринната среща оказва психологическа подкрепа в условията на физическа изолация. Тя е приятно събиране, което посреща и приобщава всеки член на общността. Постига резултати, някои от които са:

1. Създава приемлив психологически микроклимат на децата в условия на физическа изолация и тревожност;
2. Подпомага и реализира дистанционното обучение на учениците;
3. Подпомага създаването на общност;

4. Насърчава споделянето, слушането, приобщаването и участието;
5. Формира умения, необходими за всеки отговорен и ангажиран член на общността.

Последователността на елементите – **поздрав, споделяне, групова дейност, класни новини** – може да се променя, за да отговори на потребностите на децата. Утринната среща може да завърши с групова дейност, защото тя изгражда чувство за общност, което дава начален тласък за ежедневните дейности или да завърши с класни новини, тъй като този елемент прави връзка с учебното съдържание. Може компонента Споделяне да се проведе самостоятелно, за да се съкрати времето или да се постави акцент само върху тази дейност.

Учителите е необходимо да експериментират и да намерят идеалното съответствие при електронното общуване.

В сегашната ситуация може да се разговаря за всичко. Всяка тема, независимо колко е деликатна внимателно се обсъжда и когато отговаря на потребностите и интересите на всички се превръща в тяхна собствена и като краен резултат има по-голям смисъл за общността.

Баба, дядо, внучка, магаренце с каручка

В едно китно балканско селце живели щастливи баба и дядо. Те си имали внучка и магаренце с каручка. Един ден дядото и бабата решили да зарадват внучката, като тръгнат на пътешествие с магаренцето и каручката. Не е лесно в днешно време да предприемеш пътешествие и то с баба, дядо, внучка, магаренце с каручка...

Тръгнал дядото да впрегне магаренцето в каручката, захванала се бабата да приготвя багажа за пътешествието, внучката помагала на бабата. Забавил се дядото. Тръгнали бабата и внучката да търсят дядото.

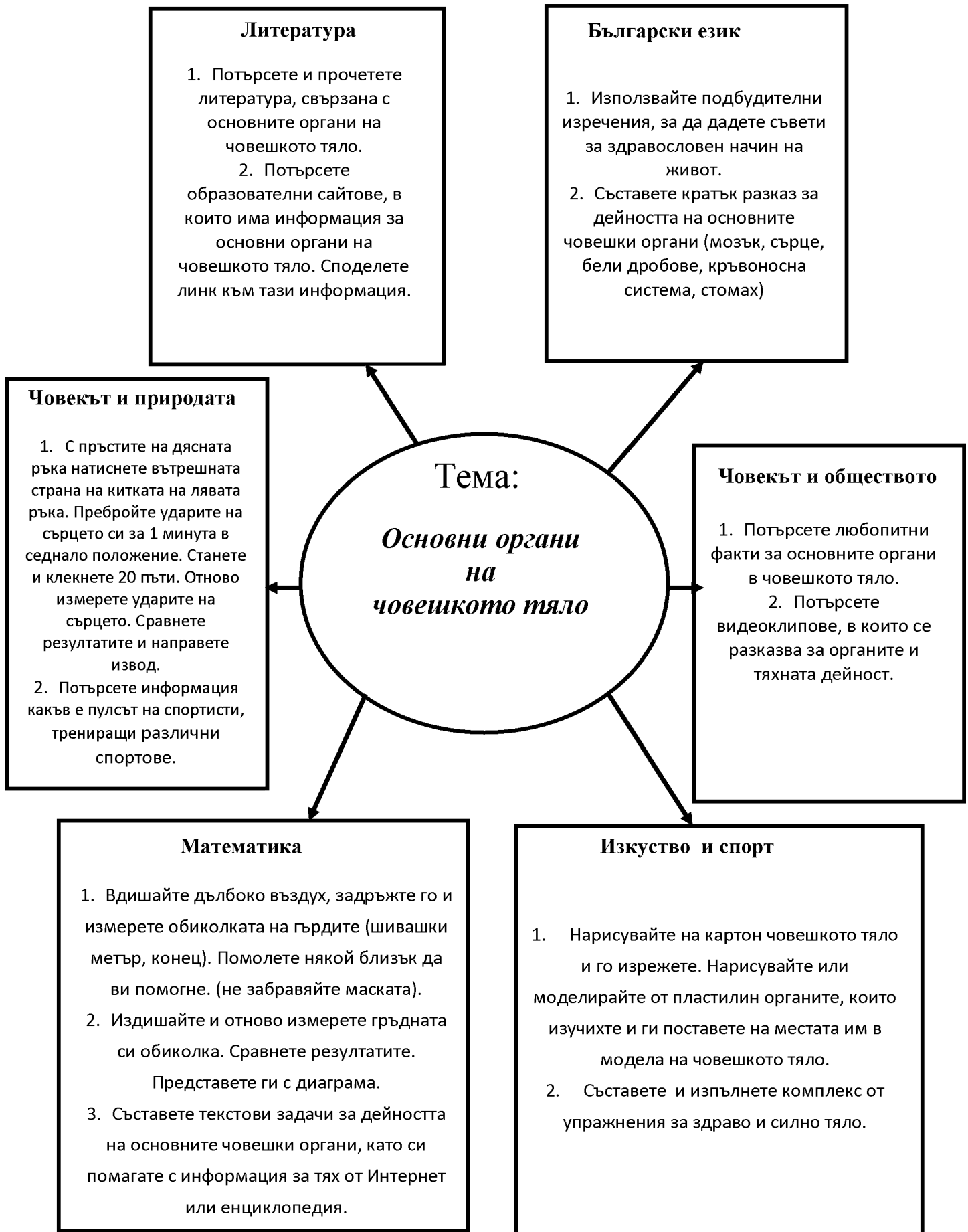
- Дядо, дядо, дядо! - завикала внучката - Побързай, че ние с баба вече сме готови!

- Ида, малка внучке! Ида, ида, бабо!

Качила се бабата, дядото и внучката в каручката и потеглили с магаренцето на пътешествие.

Тематично планиране

Тема: Основни органи на човешкото тяло – III клас

Срок за изпълнение през цялата седмица – от 02.04.2020 г. до 08.04.2020 г.